కొబ్బరిచెట్టు కూలిపోయింది

"ఊర్వశి"

రావి చెట్టు క్రింద అలజడి రేగింది. మూట మల్లెలతో వేచిఉన్న కామయ్యసెట్టి కుటుంబం ఆత్రంగా రోడ్డు మీదికి చూచింది. వాళ్ల అలజడికి కొద్దిగ వెనుకగా వచ్చేచేరింది. సన్నాయి నొక్కులు.

చెట్టుక్రింది టీ దుఖాణంలో బల్లమీద నిద్రపోతున్న గన్నిగాడు ఉలుక్కుపడి బస్సువైపు పరుగెత్తాడు.

టీ గ్లాసులో పంచదార కలుపుతూ బస్సుకేసి ఆత్రంగా చూచింది రత్తాలు. వీరయ్య బస్సు దిగలేదు.

'ఇయ్యాళ కూడ నాయిన రానేదు.' నిట్టూర్చి జారిపోయే ఆమె పైటవేపు చూచే గన్నిగాడి చూపులకు చీదరించుకుంటూ. వాడికి టీ గ్లాసు నందించి వాకిలివైపు పరుగెత్తింది రత్తాలు. బస్సు కదలబోతూంటే చూరు పట్టుకుని వంగి కదిలే బస్సువైపు చూచింది రత్తాలు. రత్తాలునుచూచి కదిలే బస్సులో నుండి కండక్టరు 'మీ అయ్య పట్నంలో కనిపించాడు .. రేపొద్దు ఒస్తాన్నాడు......రైట్' అంటూ రత్తాలుకి వార్తను విసిరి డ్రైవర్‌కి ఆజ్ఞను జారీ చేశాడు. సన్నాయి నొక్కులు ముందుకు కదిలింది.

సెట్టికుటుంబం బస్సు ఎక్కడంతో రావి చెట్టు క్రింద చపటా చిన్నబోయింది. చూరు పట్టుకుని వంగి నిల్చున్న రత్తాలు శరీర లావణ్యాన్ని తనివితీర అవలోకిస్తున్న గన్నిగాడు రత్తాలు గల్లాపెట్టె దగ్గరకు రావటంతో సర్దుకొని పదిపైసల నాణెంను చేతికందించాలని తాపత్రయపడి అందించలేక బల్లమీదుంచి బండి దగ్గరకు పరుగెత్తాడు. ఖాళీబండి ఊళ్ళోకి కదిలిపోయింది.

రావిచెటు కొమ్మలు ఎందుకో ఊగుతున్నాయి. ఆకులు రెపరెపలాడుతున్నాయి. దూరా నున్న కొండల మీద మేఘాలు గుంపులు గుంపులుగా కదిలి వస్తున్నాయి. ఆకాశమంతా బూడిద రంగులో ఉంది. అయిదు గంటలవేళ అయినప్పటికి చీకటి త్వరగా ముసురుకో సాగింది. ఈశాన్యనుండి వీచే గాలులకు రావి చెట్టుతోపాటు రోడ్డుకు అటు యిటు ఉన్న చెట్లు అదో మాదిరిగా ఊగుతున్నాయి.'

ప్రతీరోజు వీచే మాదిరిగా లేదు గాలి. అదో తరహాగా ఉంది. వీచినప్పుడల్లా గుక్కపెట్టి ఏడుస్తోంది. అంతలోనే జోకొట్టబడినట్టు ఊరుకుంటోంది. గాలివీస్తూంటే వెదురు చువ్వల్ని గాలిలో ఆడిస్తే వచ్చేధ్వని గుర్తుకొస్తున్నది. అప్పుడప్పుడు.

సన్నగ వానపడ సాగింది.

హోటలు ముందు చెట్లాకులు రెమ్మలు పడ సాగినయి.

గాలి వీచినప్పుడల్లా చిరుచలి ఒంటిని వణికిస్తోంది. వానచినుకులు అంతలోనే ఆగిపోయాయి. గాలి నోరు మూసికుంది. వెనువెంటనే పెద్దపెద్ద వర్షపు చినుకులతో గాలి ఏడ్పు ప్రారంభించింది.

రత్తాలు కీ వాతావరణం అర్థం కాకుండ ఉంది. హోటలుముందు సైకిలు ఆగటంతో వంగి రోడ్డుమీదకు చూస్తున్న రత్తాలు దారి తొలగి లోపలికి వచ్చింది. గన్నిగాడు కూని రాగం తీస్తూ రావి చెట్టుక్రింద గ్లాసులు కడగటంలో నిమగ్నుడయ్యాడు.

కండువాతో ముఖం తుడుచుకుంటూ పొడవైన శరీరాన్నివంచి లోపలికి అడుగుపెడుతూ 'ఈరయ్యా!' అంటూ కేకేశాడు మంగయ్య.

'బాబుగారూ! టీ సెయ్యమంటారా?' అడిగింది రత్తాలు రాయ్యి ముందు నిల్చుని.

'ఆ! ఆ! సెయ్యి! సెయ్యి! మీ నాయిన లేడా! ఇయ్యాళ నీ ఉన్నవు?' అడిగాడు మంగయ్య.

'పట్నం ఎళ్లినాడు బాబూ! ఇంకా రానేదు'

సమాధాన మిచ్చింది రత్తాలు టీ డికాక్షన్ గ్లాసులో పోసి మరుగుతున్న పాలవైపు చూస్తూ.

'దసరా పండక్కొచ్చి అమాశ్యదాక ఈడనే ఉన్నట్టున్నవు? మీవోడు మళ్ళా దెబ్బలాట దీసి నడా? ఏంటికత?'

'ఏదో లే అయ్యా! ఇదిగో టీయా' అందించింది రత్తాలు.

సముద్రంలో తుపాను రేగిందట. నీ కెరికా? ఈయాళ మనేపు గూడ వస్తదంట. ఆ గాలి ఇన్నవు కదూ! అవి తుపాను గాలే. అయితే సంటి కుఱ్ఱాడితో ఈ అడవిలో రేత్తిరి ఉంటవా?...ఎందుకూ? మా ఇంటికి పొర్రా! మాయమ్మొంది. రేత్తిరి అయినాక పొలొత్తావు గాని ఈ రేత్తిరి మరి మీ నాయ నేటి వస్తడు.'

రత్తాలుకు తెలుసు తనమీద అతని కెందు కంత అభిమాన మో.

'ఎందుకులే బాబూ! అయ్య రేత్తిరి ఒస్తడు కద! అయ్యకు కూడెట్టాల్న.'

'ఏటో నీ బెమ...అసలు మీ అయ్యకు బుద్ధి లేదే! కాపోతే పైసలొస్తయని ఊరికి మైలు దూరాన్న ఒటేలెడ్తడా? పోనీ ఈడ మర్నాలుగ్గిడిసె లుండయా అంటే అయ్యా లేవు. బస్సుల్దార్న ఉంది. పైసలొస్తయి. అదీ 'ఆశ' అగాడు మంగయ్య. రత్తాలు ఏం మాటాడక పోవటంచూచి టీ గ్లాసు నందుకున్నాడు. హోటలుకు వెనుక గదిలో ఉయ్యాల్లో పిల్లాడేచ్చాడు. చీరచెంగుతో ముఖం తుడుచుకుంటు గదిలోకి పరుగెత్తింది రత్తాలు.

మంగయ్య ఊదుకుంటునే వేడి టీ తాగ సాగాడు.

వర్షం పడసాగింది. గాలి వీస్తోంది తీవ్రంగా. చలిగాలి మంగయ్యచుట్టూ పరిభ్రమించింది.

ఉయ్యాల్లోంచి పిల్లాడిని తీసికుని వాడి ఏడుపు నర్థం చేసికుని రవికముడి విప్పి, వాకిలివైపు వీపునుంచి అడ్డాల్లో వేసికుని రొమ్మునందించింది రత్తాలు. మంగయ్యకు రత్తాలువీపు, వీపుమీద వెన్నుపూసవెంటా అందంగా ఏర్పడ్డ గాడీ, సిగనుండి జారే కేశాలు తప్ప మరేం కనిపించలేదు. మంగయ్య కొద్దిసేపు టీ సంగతి మరచిపోయాడు. రత్తాలు పిల్లాడిని కుడివైపునుండి ఎడమవైపునకు తిప్పు కుంది. మంగయ్య గబగబా టీ త్రాగి లేచిపోయాడు.

'రత్తాలు డబ్బులు!'

'గన్నిగాడు లేడా బాబూ!...ఆ బల్లమీదెట్టిపో బాబూ!' వెనుతిరిగి చూడకండ అంది రత్తాలు.

కొద్దిసేపు అక్కడే తచ్చాడి డబ్బులు బల్ల మీదపెట్టి వెళ్ళిపోయాడు మంగయ్య.

'సచ్చినోడు' మెటికలు విరిచింది రత్తాలు.

పిల్లాడు తల్లి రొమ్ము వదిలేశాడు.

వాడి ముఖాన్న నిద్ర వదలి పోలేదు. పిల్లాడిని ఉయ్యాల్లో పడేసి చిరుగుల దుప్పటి ఉయ్యాల చుట్టు చుట్టింది రత్తాలు.

వర్షం ఎక్కువైంది.

గదిలోంచి హోటలులోకి అడుగు పెట్టబోతూ పైట తొలగించుకుని రవిక ముడివేసికుంటూ ఎవరో బల్లమీద కూర్చుని ఉన్నట్టు తోచి తల ఎత్తి చూచింది. బల్లమీద అతను కూర్చుని ఉన్నాడు, ఆమె ముఖంవైపే చూస్తున్నట్టు తోచింది రత్తాలుకి. నిజానికి అతనేదో అడిగే ప్రయత్నంలో ఉన్నాడు. బాగనే తడిశాడు. తలమీదనుండి ముఖంమీదకు వర్షం చినుకులు జారుతున్నాయి. రత్తాలును చూచి నిల్చున్నాడు. చేతిలో చేతిసంచీ ఉంది. మనిషి పంచ లాల్చీలో ఉన్నాడు. పల్చటి మనిషి. వయసు ముప్పయి దాటదు. ముఖంమీద జుట్టు పడుతోంది.

రత్తాలు ఒకడుగు వెనక్కువేసి ప్రక్కకు తిరిగి పైట సర్దుకుని గుమ్మం దాటింది.

'నగరం పోయే బస్సు......'

'వస్తాది బాబూ! ఈయాళప్పుడు రోడ్డు రోలరు రావాల. వచ్చేయేళకూడ అయింది. కూకోండి. టీ కలపనా?'

'రోడ్డు రోలరా?'

'అదే బాబూ! బస్సు పేరు. అదంత తాపిగ ఎల్తాది. దీని ఎనకే వస్తాది తుఫాను మెయిలు. అదీడ ఆగనే ఆగదు. 'టీ కలపనా బాబూ!'

వీధివైపు వర్షంలోకి చూస్తూ తలూపా డతను.

చిరుగాలి చలిగాలైంది. రివ్వున వీయసాగింది. ఆకాశం కనపడటంలేదు. వర్షం పెద్దదైంది. గాలి వింతగా ఏడుస్తోంది.

'కాఫీ దొరకదా!' అడిగాడు.

'కాఫీ దొరకదు బాబూ!...టీ బాగనే 'సేస్తగా. ఒకసారి తాగి సూడండి. మళ్లా కావాలంటరు' అంది రత్తాలు.

జాగ్రత్తగ వింటేనే గాని ఆమె మాటలు విన పడటంలేదు. గాలి హోరంటోంది. అతను టీ కావా లన్నాడో లేదో రత్తాలుకు తెలియలేదు. టీ చేయ టంలోమాత్రం నిమగ్నమైంది.

టీ గ్లాసును అతని కందించి హరికన్‌లాంతరు వెలిగించింది; రత్తాలు హోటలులో చీకటిమూలల్లో దాక్కుంది. టీ గ్లాసు అందుకుని చేతివాచీని చూచు కున్నా డతను. 'టైయాం ఎంతైంది బాబూ?' అడి గింది రత్తాలు. 'ఏడుగంటలవుతోంది' అన్నాడు తల దించుకుని.

'ఏడు దాటినదా? ఇంక బస్సు రానేదియ్యాళ ఇగ రాదు' అంది. తుళుక్కుపడ్డా డతను' బస్సు రాదా?' అడిగాడు.

'డయిరక్టులైను పోయుంటాది బాబూ! దాని కనే రోగం.'

'మరింకేం బస్సులు లేవా?'

'సాయింతరం ఏడు దాటితే బస్సుల్లేవు. ఇయ్యాళ తుపానుమెయిలు కూడ రాలే' అంది. దీపం వెలుగులో అతని ముఖంలో దిగులు కనిపించింది. అతనా ఊరివానిలా గాని, ఆ ప్రాంతంవానిలా గానీ కని పించలే దామెకు. అతనెవరో ఎక్కడినుండి వస్తూ ఎక్కడి వెళ్తున్నాడో తెలిసికోవాలని ఆమెకున్నా అడగ లేకపోయింది.

అతను వీధిలోకే చూస్తున్నాడు. హోటలున్న ముందు సావిడిలోనే లోపలిభాగాన ఒకమూల మట్టి పొయ్యిమీద సిల్వరు గిన్నెలో అన్నం కుతకుత లాడు తోంది. అన్నం వొకసారి కలియపెట్టి పొయ్యిలోకి కట్టెల నెగదోసింది రత్తాలు, సావిడిలో పొగ కొంత తగ్గింది. ఉల్లిపాయల పులుసుకు సరంజామాను తయారుచేస్తున్న రత్తాలుకు మంగయ్య మాటలు గుర్తుకొచ్చాయి. అతనినుండి డబ్బులు పుచ్చుకుంటూ.

'బాబూ! యాడనో తుపాను పెడ్తున్నదంట. మీా కెరికా? మనగ్గూడ వస్తదంట. అసలి కిది తుపానేనంట. మంగయ్య 'సెప్పినడు. నిజవా బాబూ!' అడిగింది రత్తాలు తుళుక్కుపడ్డా డతను.

ఎవరో ఒక ఆసామి సైకిలుమీాద గాలి తీవ్ర తకు, వర్షానికి లెక్కచేయకుండ వర్షంలో తడిసి పోతూ పరుగులు వేయసాగాడు.

'తుఫానా?' అన్నాడు దిగులుపడుతూ. అవును ఇది తుఫానే అన్నట్టు గాలిహోరంది. వర్షపు జల్లు గాలిలో సుడులు తిరిగి నేలమీాదపడి ఒక్కసారి గాలిలోకి లేచి పొగలాగున తెల్లగ మెరసి గాలిలో కొంత దూరం ప్రయాణించి పొగమంచులు కరిగిపోయింది. ఆకాశంలో మేఘాలు దట్టంగా ఉన్నాయి. అవి ఏ రంగులో ఉన్నవీ తెలియటం లేదు. అవి కదలటం లేదు. కదలకుండ కురుస్తున్నట్టున్నాయి. అతనేదో గొణుగుకున్నాడు. రత్తాలుకు వినిపించలేదు.

'ఇక్కడనుండి ఊరెంతదూరం?' నిశ్శబ్దాన్ని చీల్చుకుంటు అడిగాడు'

'మైలుదూరముంటుంది బాబూ!'

'ఊరిలో హోటలుందా?' అడిగాడు. ఉంది అన్నట్టు తలూపింది రత్తాలు. 'ఈ వర్షంలో వెళ్తే తడిసిపోతానుకదూ?' తనలో తాను మాటాడినట్టడి గాడు.

మంటనెగదోస్తున్న రత్తాలు అతనివైపు చూచింది. కాని ఏమనలేదు. అతను వాకిలివరకు వెళ్ళాడు సంచీచేతపటుకుని బయటకు అడుగు వేయ బోయి వెనుకకు అడుగు వేశాడు. మరి ముందుకు వెళ్ళే సాహసం లేక తన జాగాలో కూర్చుండి పోయాడు. రత్తాలువైపు చూశాడు ఏదో చెప్పాలని. కాని రత్తాలు అతన్ని చూడలేదు. తన వంట ప్రయత్నంలో తానుంది.

అంతవరకు వర్షంలో రావిచెట్టు మొదట్లో గ్లాసులు కడుగుతు, గిన్నెల తోముతున్న గన్నిగాడు

పని ముగించుకుని తడిసి ముద్దయి ఒక చేత్తో గిన్నెల్ని మరొక చేత్తో బకెట్‌ని పట్టుకుని వీధి గుమ్మందగ్గర ఒక ప్రక్కగ ఉంచి చొక్కావిప్పి చక్కగా పిండుకున్నాడు. దగ్గరేఉన్న తుండుగుడ్డను మొలకుచుట్టుకుని లాగుపిండుకుని తల తుడుచుకుని గిన్నెల్ని పొయ్యికి ప్రక్కగా ఉంచాడు. హోటలు సావిడిలోనున్న నాలుగైదు పొడుగైన బల్లల ఒక ప్రక్కగ సర్దాడు. ఉన్న రెండు అలకాటే బిళ్లను ఒక ప్రక్కగ జరిపి పొయ్యి తిన్నెమీదనున్న పాకేజి బీరువాలోకి టీ పొట్లాన్ని పంచదార డబ్బాని చెమిచాలను సర్దాడు. టీ గుడ్డలను కడిగి ఒకమూల ఆరవేసి రత్తాలుకు సమీపాన్న నిలబడ్డాడు. రత్తాలు వాడికి సిల్వరు గ్లాసులో టీని పోసి అందించింది. వాడు గ్లాస్ ఖాళీవేసి కడిగి ఒక ప్రక్కన పెట్టి

'మరి ఎళ్తానే అక్కియ్యా! మా యమ్మ కియ్యాల కూడ జొరమే. రేపిటేలకి తగ్గితే వత్తా. నేకపోతే నేదు. కబురెట్టమాక.' అని సెలవు మంజూరుకు పడేసి వాకిలివైపు కదిలాడు గన్నిగాడు.

రత్తాలు వాడి చేతిలో అర్ధ రూపాయి పెట్టింది. వాడు వర్షంలో ఇంటివైపు పరుగెత్తాడు. వర్షంలో పరిగెత్తే గన్నిగాడిని చూచి నోట మాట లేనివాడయ్యాడు అతను. 'బాబూ!' పిలిచింది రత్తాలు. చూశాడు.

హరికన్‌దీపం హోటలు గదిలో మధ్యగా వ్రేలాడుతోంది. బయటి గాలికి దీపం ఊగుతోంది. ఆ వెలుగుతోపాటు చీకటి వెలుగుల్లో ఉన్న చిత్తరువులా నిలబడిఉంది రత్తాలు.

'యాడనుం డొస్తన్నరు బాబూ! తమ రేడ కెల్లాల?' అడిగింది!

'మూటయాభై మైళ్ల దూరంనుండి వస్తున్నాను. ఇక్కడికి పదిమైళ్ల దూరంలో ఉన్న నగరం వెళ్లాలి. ఉదయం నాలుగ్గంటలకు బయలుదేరాను. భోజనం లేదు. విశ్రాంతి లేదు. వృధాగా కాలం గడిచింది. చివరికి చేరవలసిన చోటుకు చేరలేదు. బస్సులు తప్పాను. ఈ గాలివాన ఇలానే రాత్రంత ఉండేటట్టు ఉంది. కాఫీకోసం వచ్చానిక్కడికి. ఇంతసేపైంటా నను క్కోలేదు. భోజనంకోసం ఊరిలోకి పోవాలని ఉంది. కాని వెళ్లే సాహసం లేదు. ఈ రాత్రి ఇక్కడ కూర్చొటానికి జాగా యిస్తే చాలు. వర్షం తగ్గగానే వెళ్లిపోతాను' ప్రాధేయపడుతూ అడిగాడు.

'ఈ కూసింత దానికింత పాదేయ పడాలా బాబూ! ఆ బల్లమీన ఈ రేత్రికి ఈడనే తొంగో. నిన్ను కాదన్న దెవురు? నాకూ ఈ రేత్రి తుపాను వర్సంలో ఈడ నుండాల్నంటే బయంగానే ఉంది. నీవు దేవుడిలా వచ్చినవు. మనిసికి మనిసి ఉంటే అదే కదా దైర్యం. కూకో బాబూ! మీరు కాపీ తాగే బాబులు. మాకాడ కాపీ ఉండదు. కాసింత టీ డికాసను ఉంది. టీ తాగుతవా? ఈ పొద్దంతా కూడే నేదు కదా' అంటూ టీ తయారుచేసి అతని అంగీకారానికి వేచిఉండక అతని కిచ్చి అతనికి దగ్గరగా ఉన్న పొట్టిబల్లమీద కూర్చుంది రత్తాలు.

అతను టీ నందుకున్నాడు కృతజ్ఞతలతో

'నీ పేరేంటి?' అడిగింది రత్తాలు సూటిగా.

'సీతాపతి' అన్నాడు

'సీతాపతా! అంటే రాములో రన్నమాట. బాగుంది. మంచిపేరే.'

సీతాపతి రత్తాలు పేరడగలేదు. రత్తాలు చెప్పలేదు. వేడిటీని ఊదుకుంటు తాగటం ప్రారంభించాడు. రత్తాలు చెప్పడం ప్రారంభించింది.

'మా అయ్య ఊరికి గాక అడవికి గాక ఈమద్దె నెట్టినాడు దుకానం. నాలుగు సంవత్సరాలవుద్ది. బేరాలు బాగనే ఉంటయిగాని ఒక్కటే ఇల్లు. అయ్యింటే ఆడికి నేను—నాకు ఆడుతోడు. నేనేకపోతే ఆడికాడే తోడు. ఊర్ల వోటేళ్లు శాన ఉండయి. ఈడ బేరం బాగనే ఉంటది. బస్సుల్దిగినోల్లంతా ఈడనే టీ తాగుతరు. మా అయ్యింటే జనం ఉక్కిరి బిక్కిరి......' సీతాపతి తన మాటలు వింటున్నట్టు తోచలేదు రత్తాలుకి.

'బాబూ! నీ మనసీదున్నట్టు నేదు...ఇంటికాడికెల్లినాదేం?'

'లేదమ్మా! నీ మాటలు వింటున్న'

'బాబూ! మరైతే నగరం ఉద్యోగం మీాద ఎల్తన్నవా?'

'అక్కడొక మనిషిని కలిసి మాటాడాలి. అందు కని బయలుదేరాము. అంతలో ఈ తుఫాను.'

'మరైతే నీకు పెళ్లయినదా?' 'ఇద్దరు పిల్లలు' సమాధాన మిచ్చాడు. 'మగపిల్లలా?' 'లేదు ఒక ఆడ ఒక మగ.'

'నగరంలో మీా ఆడది ఉండదా?' 'లేదు! ఒక పెద్దమనిషి ఉండాడు' 'ఏ పెద్దమడిసే!' 'ఒక స్నేహి తుడు' 'అంటే చుట వా?' చికాకేసింది సీతాపతికి ఆమె ప్రశ్నలకి. కాని చీకాకును ప్రదర్శించటానికి అవకాశం లేకపోయింది. ఉయ్యాల్లో పిల్లాడు ఏడ్చాడు. వరాన్ని తిట్టుకుంటూ వెళ్లి ఉయ్యాల్లోంచి పిల్ల వానిని వందుకుని గుండె కదుము కుంది. వాడు ఏడుపు మానాడు. రత్తాలుకి కూడ గాలివాన భయాన్ని కలుగ జేస్తోంది. భయాన్ని మరచిపోవటంకోసం ఆమె మౌనంగా ఉండలేక పోతున్నది.

సీతాపతికి కొంత సమీపంలో కూర్చుని పిల్ల వానిని ఒళ్లో వేసికుని ప్రక్కకు తిరిగి మరల సర్దు కుని కూర్చుంది రత్తాలు. సీతాపతిలోని చీకాకు అక స్మాత్తుగ అదృశ్యమైంది. ఆమె కబుర్లలో తాను పాలు పంచుకున్నాడు. గాలి ఉధృతంగా వీస్తోంది. మాటలు వినపడటంలేదు. సీతాపతి ఆమెకు దగ్గ రగా బల్ల జరుపుకున్నాడు. పిల్లాడిని మార్చుకుంటు సీతాపతివైపు చూచింది రత్తాలు. అతని చూపులు గన్నిగాడి చూపు అనిపించలేదు. స్థిమిత పడింది రత్తాలు ఇద్దరూ కబుర్లలో పడ్డారు.

రత్తాలు చెప్పడం ప్రారంభించింది.

తన చిన్నతనంలో తల్లి పోతే తండ్రి ఎంత ముద్దుగా పెంచాడో చెప్పింది. తనకు పెళ్లవటం చెప్పింది. తండ్రిని విడిచిపోలేక తను పడిన బాధను చెప్పింది. భర్త వ్యసనం గురించి చెప్పింది. తనను ఎంత ముద్దుగా తిడతాడో చెప్పింది. కొట్టినా తనకు బాధ కలిగించని సంఘటనల చెప్పింది.

పిల్లాడు నిద్ర కొరిగాడు. రత్తాలు పిల్లడు నిద్రపోయిన విషయాన్నిగాని, తను సీతాపతి ముందు కూర్చున్న పద్ధతినిగాని పరిశీలించుకునే స్థితిలో లేదు. సీతాపతిలోని ఉత్సాహం ఆమెకు బాహ్యప్రపంచాన్ని తెలియ నివ్వలేదు. అంతలో ఇంట్లోకి ప్రవేశించిన పిల్లి ఆమె ఉపన్యాసాన్ని భగ్నపరచగా పిల్లవానిని నేలమీాద పరుండబెట్టి మరుగుతున్న పులుసు దగ్గరకు పరు గెత్తింది రత్తాలు. సీతాపతి పిల్లిని తిట్టుకున్నాడు. గాలి ఉధృతంగా ఉంది. సీతాపతి రెండు చేతులు జోడించి ఇంటి పైకప్పువైపు చూశాడు భయంతో.

బాదంచెట్టు ఆకులను ఏమూలనుండో వెతికి తెచ్చింది రత్తాలు. మూడాకులను కలిపి విస్తరిగా కుట్టింది. రెండు విస్తర్లలో అన్నం పులుసు వడ్డించి సీతాపతి వైపు చూచింది. సీతాపతి ఆకలితో దహిం చుకో పోతున్నాడు. పులుసులోని ఉల్లిపాయల వాసనలు అతని నాశికారంధ్రాల కలవరపెట్టాయి.

'ఈ పొద్దల్లా కూడు నేదు కదా! కసింత ఎంగిలి పడతవా? మీాయసుంటి గొప్పోల్ల కూడు కాదులే మాది. కానైతే నాకు పులుసు బాగ సేతన వుద్ది. రా! కూకో' ఆహ్వానించింది రత్తాలు. కాదన లేదు సీతాపతి.

కూర్చున్నాడు సీతాపతి. పులుసుఅన్నం అమృ తోపమానంగా తోచింది అతనికి. ఆకలితోఉన్న సీతా పతికి తన ఆకులో ఉన్నది కొంత వేసి తను కూడ భోజనానికి కూర్చుంది రత్తాలు.

కడుపునిండా భోజనం చేసినతరువాత సీతాపతికి ఉత్సాహం వచ్చింది. తన బల్ల దగ్గరకు చేరాడు. రత్తాలు అంటగిన్నెల మూలపెట్టి ఆ ప్రదేశాన్ని శుభ్రం చేసింది. సీతాపతి గడియారం చూచు కున్నాడు. తొమ్మిది దాటింది.

నేలమీాద నిద్రపోతున్న పిల్లవానిని ఉయ్యాల్లో వేసి దుప్పటి చుట్టింది రత్తాలు. సీతాపతి నిద్ర పోవటానికి పొయ్యి దగ్గర రెండు బల్లల్ని జోడించి వేసింది. కప్పుకోటానికి నల్లదుప్పటిని అందిస్తూ,

'ఇది గవ్వకో. నేనాదోరంకాడ తొంగుంటా—మంచి నీళ్లు ఆ కుండలో ఉన్నయి. అవుసరం అయితే నేవు. ఈ గాలిని సూస్తే కొంప ఉంటదో కూలుద్దో ఎరి కనే కండఉంది—ఈ రేత్రి గడిస్తే సాలు.' అంది చేతులు జోడించి పైకి చూస్తూ.

రత్తాలు పడుక్కునే గదికి నాలుగడుగుల దూరంలో వండుకునే పొయ్యి ఉంది. పొయ్యిలో నిప్పుంది. సీతాపతి ఆ పొయ్యిలో నిప్పును చూస్తూ వేడిమిని అనుభవిస్తూ చేతి సంచీని తలక్రింద నుంచుకొని బట్టల మార్చుకుని నిద్రకు ఉపక్రమించ బోతున్నాడు. హరికన్‌లాంతరు బిక్కుబిక్కుమంటు వెలుగుతోంది. రత్తాలు ఇంకా ఇల్లు సర్దుతునే ఉంది.

అంతలో ధణేలు, ధణేలుమని ధ్వని వినిపిం చింది. రత్తాలు కంగారుతో ఉత్తరం దిక్కున ఉన్న తలుపు తెరచుకుని చీకటిలోనికి పరుగెత్తింది. తలుపు తెరవటంవల్ల వర్షపుజల్లు ఇంటిలో కురియసాగింది. రత్తాలు ఎటు పరుగెత్తినదీ అర్థం కాలేదు సీతాపతికి ఆ తలుపువైపు పరుగెత్తాడు. అటువక్క షెడ్‌లా కట్టబడిన ఇంటి ప్రక్కభాగంనుండి టిన్నురేకు గాలికి ఎగిరిపోయింది. మరో రెండు రేకులు గాలిలో గాలికి ఎగురు తున్నాయి. మెరుపుల వెలుగులో ఆ రేకును పట్టుకునే ప్రయత్నంలో కనిపించింది రత్తాలు. మెరు పుల్లో దారి వెతుక్కుంటు ఆమెవైపు పరుగెత్తాడు సీతాపతి.

'నాయిన...రేకును...ఆడ......సెడ్డుకు కట్టి నదు......ఇది పోతే ..ఒటేలు పాడవుద్ది' అంది రొప్పుతూ రత్తాలు.

ఇద్దరూ రేకును ఇంటిలోకి లాక్కొచ్చారు షెడ్డుమీద ఇంకో రేకు జారి పోబోతోంది. మరో క్షణంలో ఎక్కడుంటుందో తెలియదు రేకుపైనుండి జారిపోనీకండ పైకి తోయాలన్న ప్రయత్నంలో రేకును గుండెకు అదిమిపట్టి వెనుకకు ఒక కాలు ముందు కొక కాలువేసి నిల్చుంది. రేకు గుండెను కోసేంతలా బాధిస్తున్నది. అయినా పట్టు వదల్లేదు రత్తాలు. సీతాపతి ఆమె ప్రయత్నాన్ని అర్థం చేసికున్నాడు. బల్ల నొకదానిని తెచ్చి దానిపై నిలబడి రేకును పైకి నెట్టాడు. రేకు పైకిపోయింది. కాని సీతాపతి గాలికి ఊగిపోసాగాడు. నేలమీద నిల్చున్న రత్తాలు అతని చుట్టూ చేతులు వేసి బలంగా పట్టుకుంది. 'ఒగ్గే యక...తీగ లుండయి కట్టేయి' హెచ్చరించింది. గాలి ఎందుకో ఊరుకుంది. రేకును బలంగా కమ్ములకు కట్టే శాడు. ఆయాసపడుతూ 'అయిపోయింది' అన్నాడు సీతాపతి. రత్తాలు పట్టు వదిలింది. సీతాపతి రత్తాలు భుజాన్ని ఆసరాగా చేసికుని జాగ్రత్తగ దిగబోయాడు. ఆమె చీర కుచ్చిళ్లు అడ్డొచ్చాయి. కూలిపోబోయాడు. రత్తాలు ఆపింది. సీతాపతి నిలదొక్కున్నాడు. చీక టిలో ప్రక్కకు తిరిగి కుచ్చిళ్లను సర్దుకుంది. సీతాపతి బల్లను పట్టుకుని హోటలు సావిడిలోకి పోయాడు. ఇద్దరు కలిసి తలుపును గట్టిగ కట్టారు. వర్షం జల్లు లోపలికి రా సాహసించలేదు. తలుపు దగ్గరే నిలబడ్డ సీతాపతి తన ఒంటిమీద నున్నవి ఏవి చెమట బిందువులో, ఏవి వర్షపు బిందువులో కనుక్కోలేకపోయాడు. తుడుచుకోటానికి సీతాపతికి తుండుగుడ్డ నిచ్చి అతని కనతిదూరంలో నిలబడి పైటను భుజంమీదనుండి తప్పించి నీళ్లు పిండుకో సాగింది.

తన్ను ఆతడు చూస్తాడన్న భయం ఆమెకు లేదు. రవిక నీళ్లు పిండుకుంది. తలను తుడుచుకుంది. చీర నటు యిటు మార్చి నీళ్లు పిండుకుని తల తుడుచుకుంది. సీతాపతి వాడి బట్టల మార్చుకుని తడి బట్టల రొట్టెల పెట్టెమీద ఆరవేశాడు.

రత్తాలు పొయ్యిలో కట్టెలువేసి మంట చేసింది. సీతాపతి తల ఆరబెటు కున్నారు. రత్తాలు అతనికి కొద్దిదూరంలో కూర్చుని జుత్తు ఆరబెట్టుకుంది. సీతాపతికి పొయ్యిని వదల బుద్ధికావటం లేదు. రత్తాలు వెనుక గదిలోకి వెళ్లి ఉతికిన తెల్లచీర కట్టుకుని తలను ఆరటానికి వదిలేసి గుమ్మంముందు నిల్చుంది. ఆమె నుదుటన కుంకుమ, కనుల కాటుక కరిగిపోయి అప్పుడే లేచిన పాపాయి ముఖంలా ఉంది ఆమె ముఖం. జుత్తు విరబోసుకుంది. జుటు తడిగా ఉందింకా.

జుత్తునుండి నీటిబిందువులు సన్నగా జారుతూన్నాయి. అప్పు డప్పుడు గాలి లోపలికి తోసుకొస్తూంటే హరికన్ లాంతరు గాలిలో ఊగుతోంది. ఆ కదిలే వెలుగులో మబ్బుల్లోంచి మెరిసే మెరుపులా ఉంది రత్తాలు. ఆమె వీపుమీద సొగసుగా బారుగా వంపులు తిరిగిన కేశములు మెరుపు మెరుపునకు మధ్య మిగిలిన చీకటిలా ఉన్నాయి. వర్షంలో తడవటంచేత ఆమె కళ్ళు పగ డాలులా ఉన్నాయి. ఆ పగడాల దాచుకున్న ముత్యాల ప్రోవులా ఉంది రత్తాలు. ఆమె కంఠం క్రిందనున్న కుత్తిక గుంటలో ఒంటిగా మిగిలిన నీటిబిందువు అదేదో ప్రత్యేక అలంకారంలా ఉంది. ఆమె మెడ నుండి వక్షంమీదకు జారిన పుస్తెలత్రాడు పాపి కొండల మధ్య ప్రవహించే గౌతమిలా ఉంది. ఆమె తలారపెట్టుకుంటు నిల్చున్న భంగిమ ఎన్నో కళాఖండా లకు, శిల్పాలకు నమూనా. చిత్రకారుడి కళాతపస్సుకి అది తపోఫలం.

పొయ్యిలో నిప్పు నివురుకోవటం చూచి సీతా పతి తన విశ్రాంతి స్థలానికి వెళ్లాడు. రత్తాలు నాలుగు చితుకల వేసి, రెండు కట్టల పడేసింది. మంట రాజు కుంది. సీతాపతి గుండెలమీదకు దుప్పటిని లాక్కు న్నాడు. రత్తాలు చిక్కు విడదీసికుంటూ ద్వారానికి చేరగిలా పడింది.

సీతాపతికి చలి ఎక్కువైంది.

కడుపు నిండుగా ఉందిగాని నిదుర రావటం లేదతనికి. బయట గాలి ఉధృతంగా ఉంది. వర్షపు జల్లులు గాలిలో పయ్యెదల్లా కదులు తున్నాయి. మెరుపు మెరుస్తూంటే ఆ వెలుగుల్లో భూమీ ఆకాశం ఏకమైనట్టు, భూమిని కబళించటానికి ఆకాశం చేతులు చాచినట్టు అనిపిస్తుం దెవరికైనా.

వీధి తలుపు కదిలింది. తలఎత్తి చూచింది రత్తాలు. వీధి తలుపు మళ్లా కదిలింది. గాలికి కదలిన కదలిక కాదు. ఎవరో తలుపు తట్టినట్లు కదిలింది. సీతాపతి కూడ తలుపువైపు చూశాడు.

'ఎవరో తలుపు పోస్తున్నట్టుంది' అన్నాడు.

'మంగయ్యా!—గన్నిగాడా? తాగుబోతు ఎవ వలు!' భయపడింది రత్తాలు. తలుపు నెవరో తోశారు మళ్లీ.

పైట చెఱగును బొడ్లో దోపి నెమ్మదిగా వెళ్లి తలుపు తీసింది.

మెరుపుల వెలుగులో లోపలికి అడుగుపెడు తున్న వ్యక్తిని చూచి కెవ్వున కేక వేసింది. జేబు గడ్డంలోంచి వికృతమైన నవ్వు నవ్వాడు నరిసిగాడు. లోపలికివచ్చి తలుపు గడియవేసి 'నాయాల.. గోల సెయ్యకే!' అన్నాడు.

'నీవు......నీవు......'

'నాయాలా!......నోరెత్తద్దంటే......య!... పల్లకో' అన్నాడు రత్తాలు చెయ్యిపట్టుకుని ఉరిమి చూస్తూ. రత్తాలు మాటలు లేనిదైంది.

నరసిగాడి రూపాన్ని చూచిన సీతాపతికి భయం కలిగింది. చిరిగిపోయిన కోటు. సగం కాలూడిన ఫాంటు, అరగిపోయిన బూట్లు. పెరిగిపోయిన జుత్తు, జేబుగడ్డం, ఎఱ్ఱబారిన కళ్ల—మెడలో ఆంజనేయుడి బిళ్ల—ఏదో సినీమాలో పాత్రలాగ కనపడసాగాడు నరసి సీతాపతికి.

వాకిలి దగ్గరగా బల్ల నొకదానిని లాక్కుని కూర్చుని ఆయాసం తీర్చుకుంటూ ముఖం, తల తుడుచు కున్నాడు.

'సిగరెట్ ఉందా' అడిగాడు. 'సార్మినారుంది' భయపడుతూ అంది.

'అందుకోవే!' 'ఆజ్ఞ జారీ చేశాడు. సిగరెట్ పెట్టె అగ్గిపెట్టె అందించింది. సిగరెట్ అందుకొని వెలిగించి విలాసంగా పొగ వదుల్తూ' 'బల్లమీదెవురు?' అడిగాడు. 'ఎవులో బాటసారి' అంది రత్తాలు.

'వొర్సంలో సిక్కడి పోయినడా ?......మీా అయ్యేడీ?'

'పట్నమెల్లినాడు ఇంక రానేదు. రేపొద్దొస్తడు.'

'నాయాలా!...వణికి పోతన్నవేమే!......నిన్నేటి

సెయ్యనులే!...కూడుందా?' అడిగాడు. 'నేదు' తల వంచుకుని అంది.

'టీయా?' ఆశగా అడిగాడు. 'ఉ ఊ' అంది రత్తాలు

'మంచీలుండయా? అయ్యాఏవా?' కసిగా అడిగాడు. రత్తాలు చెంబు నందించింది చెంబుడునీళ్లు తాగి మూతి తుడుచుకొని సీతాపతివైపు చూస్తూ' 'ఆడు తొంగియినాడా?' అడిగాడు

'ఆ! తొంగోని శానసేపయింది' అంది రత్తాలు.

స్వేచ్ఛగా ఊపిరి తీశాడు సిగరెట్ దమ్ము లాగి రత్తాలువైపు చూచి 'రత్తాలూ...కూకోయే... రత్తాలూ...ఊరంతా నా గురించి ఏటనుకుంటన్నరే?' నెమ్మదిగా అడిగాడు.

రత్తాలు కూర్చోలేదు. నిలబడే అంది.

'నీవు రవుడీవి. తాగుబోతువి. సెంద్రయ్య బాబు తమ్ముని సంపిన అంతకుడివి నీవు జైల్నుండి పారిపోయినతలినుండి ఊరంతా నీకోసమే గాలిస్తుంది పేపర్ల నీ ముఖమేసినారంట పట్టిచ్చినోడికి అయిదు వందలు బగుమతంట పెత్తేకంగా సెంద్రయ్య బాబు మరో అయిదువంద లిస్తడంట—దరమం, నాయం అక్కర్లేని రౌడీ ముండాకొడుకువి. నీ ముకం సూత్తే పాతకం—బయటికి నడా—ముంగల' గట్టిగ కేక వేసింది రత్తాలు.

అంతవరకూ గంభీరంగా ఉన్న నరిసి కళ్లు, కన్నీళ్లతో నిండిపోయాయి సిగరెట్‌ను నేలమీద పడేసి బాటుతో నలిపి కన్నీళ్ల కోటుతో తుడుచుకుని 'రత్తాలూ! మంగే దుందే?' అడిగాడు.

'నీ వద్దాంతరంగా ఇంతసేస్తే ఉడముండా కూతురేటి సేయగల్దు? కాని సెంద్రయ్యబాబు దేవుడు. తనింటి ఎనక సిన్నయిల్లు కట్టించి యిచ్చి నడు కూడు బట్ట తానే యిస్తన్నడు' జవాబిచ్చింది రత్తాలు.

విరక్తితో నవ్వాడు నరిసి గాడు.

'కూడు, బట్ట యిచ్చినడా? ఇల్లు కట్టి యిచ్చినడా!...యిస్తడులే యివ్వడా?...రత్తాలూ!...అది... ఆ మంగి యింకా బతికే ఉందంటే?...అవునులే బతికే ఉంటాది...సెంద్రయ్య బతికి లేడూ? ఇద్దరూ... పాపం...ఒకరి కొకరు...బతికే ఉంటారు...నానే సచ్చిపోవాల...కాని బతికి ఉన్నా!......యానకో తెల్సా?... ఆళ్లిద్దరికోసరం...ఇయ్యాళ ఈడ కెందుకొచ్చినన్నో తెల్సా!...' కోటుజేబులో చెయ్యిపెట్టి వెతికి రుమ్మాలులో చుట్టిన బాకు తీశాడు. 'ఈ రోజుతో సెంద్రయ్య పని సరి...కాని ఈ గాలివాన!...రత్తాలూ! ఏమాత్తరం గాలివాన తగ్గాల...నా సామి రంగా!... ఆడు బతికిపోడు...ఊర్లోకి పోతే...ఆడి రక్తం కళ్లజూస్త!...దాన్ని ముక్కముక్కలు కోసి...కోసి...అడ్డమొచ్చినోళ్ల సంపి పారెత్తాను. రత్తాలూ!...నా పగ తీర్సుకుంటా......'

రత్తాలు మాటల్లేనిదైంది. నరిసి గొంతు సవరించుకున్నాడు. 'నువెల్లి నిద్రపోయే!...నానీడుంటా!'

'నువ్వు సెడ్డోడివి!...నీ వీడుండొద్దు!...పో!... రౌడీ ముండాకొడకా!' అరిచింది రత్తాలు. నరిసిగాడు రత్తాలు మాటను వినే స్థితిలో లేడు చిరిగినకోటును పిండుకున్నాడు. ఒక ప్రక్కగా ఆరేశాడు. తలను చేతులతో తుడుచుకున్నాడు. చేతుల కుర్చీని మూలనుండి తెచ్చి కూర్చుని బల్లమీదకు కాళ్లు జాపి తీరిగ్గా సిగరెట్ వెలిగించుకుని

'నాయాలా!...నీగ్గాదే సెప్పేది? ఎళ్లితొంగో! పొమ్మన్న పోయే గటం కాదే ఇది. పో!' కసిరాడు. ఏదో ఆలోచించడానికి కళ్లు మూసికుంటూ చితుకు చితుకుమంటూ వెనుతిరిగింది రత్తాలు. వెళ్లబోతూ నరిసివైపు చూచింది. వాడింకా ఏదో ఆలోచనలోనే ఉన్నాడు. సీతాపతిని చూచి అతని సమీపానికి వెళ్లింది. సీతాపతి 'విన్నానంతా!' అన్నట్టు సైగ చేశాడు. 'నిదుర రానేదా?' వంగుని నెమ్మదిగా అడిగింది.

'లేదు.. చలి...చలిగాలి కొడుతోంది యిక్కడ...' గొణిగాడు. లోపలికెళ్లింది రత్తాలు. గొంగళీ దుప్పటి లాంటిదాని నొకదానిని తెచ్చి కప్పింది. ఆమె చేతుల్లోంచి దుప్పటి నందుకుని సరిగా కప్పుకున్నాడు సీతాపతి.

రత్తాలు గది లోపల ద్వారం దగ్గర చాప పరుచుకుని దానిమీద బొంత పరుచుకుంది. ఉన్న నాలుగు దుప్పట్లకి రెండు సీతాపతి దగ్గర, రెండు పిల్లాడి ఉయ్యాలకి ఉన్నాయి. తనకు మిగిలిందేదీ లేదు. చలి వ్యాతం చురకలు పెడుతోంది. తడి జుత్తు వీపుమీద తగిలినప్పుడల్లా సూదులు గుచ్చు కున్నట్టుంది. కప్పుకునేందుకు ఏమీ కనిపించ లేదు. దండెంమీద వేలాడుతున్న చీరముక్కను లోపలి లంగా మీద ఓణీలా వేసికుంది.

నరిసిగాడివైపు చూసింది. ఆ మూలనున్న చీక టిలో వాడు చూస్తున్నదీ లేనిదీ తెలియ లేదు. వాడి చేతిలో సిగరెట్‌మాత్రం వెలుగుతోంది. చీరను రెండు పొరలుగా వేసికుంది కప్పుకునేందుకు. నిద్రపోడానికి ఉపక్రమిస్తూ ఆరిపోనున్న హరికన్‌లాంతర్ని చూచింది. అది సీతాపతి తలకు కొంతదూరంలో వ్రేలాడుతోంది. దాని వెలుగు నరిసిగాడికి కొంత చేరినా లాంతరు మాత్రం వాడికి కనపడదు. అడ్డంగా పేకేజీ బీరువా ఉంది.

నరసిగాడు తన్ను గమనించటంలేదని నిర్ధా రించుకుని నాలుగడుగుల్లో దీపం దగ్గరి కెళ్లింది. దీపాన్ని క్రిందికి దింపుతూంటే సీతాపతి తలకు ఆమె నడుము తగిలింది. దీపాన్ని పట్టుకుని అతని వైపు చూచింది. సీతాపతి కదలలేదు దీపం వత్తిని సరిచేసి కిరసనాయిలు పోసి యథాస్థానం ఉంచి, తగ్గించి తన గదిని చేరింది.

నిద్రపోవాలని మేనువాల్చిన రత్తాలుకి నిద్ర రాలేదు. మెడవరకూ చీరను కప్పుకుంది. వెల్ల కితలా పడుక్కుంటే గుండెలమీద బరువు పెట్టి నట్టు, చేతులు కాళ్ళు తిమ్మి రెక్కినట్టు అనిపించిం దామెకు. ప్రక్కకు తిరిగింది కాని దీపం వెలుగు తనమీద పడటంచేత సీతాపతికి తాను కనిపించక పోదు. రెండో ప్రక్కకు తిరిగింది. కాని అటుపడుక్కో బుద్ధి కాలేదు. వెనుకనుండి ఎవరో మీదపడినట్టే భ్రాంతి కలిగింది. సీతాపతి కదిలినట్టయి తలఎత్తి చూచింది.

'ఈ రాత్రి ఇంక నిద్రపోను' గోడకు చేరగిలా పడి కూర్చుంటూ అనుకుంది రత్తాలు.

'రత్తాలూ!...రత్తాలూ!...' పిలిచాడు నరిసి గాడు. పలకకూడదనుకుంది. కాని పలకకపోతే వాడే అటువస్తాడన్న భయం కలిగింది. 'ఏం?' విసుగుదల ధ్వనించే కంఠంతో అంది.

'కాసిని మంచీళ్ళియ్యే!'

'రాడీ ముండా కొడుక్కి అందించాలగావుల్ను' తిట్టుకుంటూ కుండలో నీళ్లు ముంచి చెంబునందించింది రత్తాలు. వాడు చెంబునందుకున్నాడు. రత్తాలు గది లోకి పరిగెత్తు కొచ్చింది. నిద్ర కళ్ళమీద ఊగ సాగింది. ఇగ కూర్చోటం అసాధ్యమనుకుంది. గోడ వైపు వీపుంచి మేను వాల్చింది.

'నరిసిగాడు!...తాగుబోతు ముండా కొడుకు—పచ్చిరౌడీ ముండా కొడుకు...ఈడు నాయన్లేని ఈ పొద్దే రావాల్నా? ఒడిలో అగ్గిలాంటోడు—ఆదొచ్చి మీదబడితే...' రత్తాలు గుండె దడదడలాడింది.

'తానాడి నెదిరించగల్దా?...ఆడి కెదురు తిరి గితే నాబం లేదు...ఆడిమీద పేమ నటించాల... ఆడి కోటు జేబులోని బాకుతోనే ఆడిని సఫా సెయ్యాల...సంపితే జైలుకు లాక్కెడతారు కాబోలు... ఆడిసేసిన పని మంచిదా?...ఆడిని సంపితే మంచిదే గదా?...తానెందుకు జైలుకు పోవాల? గట్టిగ సెప్తాది పోలీసులికి. ఆడిపీడ ఒదిలించినందికి తనకింకా బగు మతి యివ్వాలి...జైల్లో పెడతరా?...తానూరుకోదు... 'ఆలోచిస్తునే నిద్రకొరిగింది రత్తాలు. ఆమె భయాన్ని నిజం చేయటానికేమో అన్నట్టు ఒక ఆకారం గది గుమ్మందాక వచ్చి వెళ్లటం రత్తాలుకి తెలియదు.

వర్షం తగ్గింది. గాలిమాత్రం వీస్తునే ఉంది. అర్ధరాత్రి దాటిపోయింది. హరికన్ దీపం మినుకు మినుకుమంటోది. రత్తాలున్న గదిలో చీకటి పేరుకోపోయింది. తనకు సమీపంలో ఒకరెవరో నడిచినట్టు కలలో ఉంటూ జాగ్రదావస్థలోకి రాబోతూ

గమనించింది. కళ్ళు తెరవటం అంత తొందరగా వీలవటం లేదు. కాని ఏదో శరీరం బరువు....

తుళ్లిపడింది రత్తాలు. బలంగాఉన్న పట్టు నుండి తప్పించుకోవాలని విశ్వప్రయత్నం చేసింది. చీకటిలో, మగత విడీవిడని కళ్లతో ఆకారాన్ని గుర్తుపట్టటం ఆమె సాధ్యం కావటం లేదు. కాని నరిసిగాడిని—వాడి రూపాన్ని ఊహించ గలదు. వాడి పేరు తలచుకుంటూంటూ ఉంటేనే ఒంటిలో శక్తి ఇగిరిపోయినట్టనిపించింది. కాని ప్రయత్నాన్ని విరమించలేదు. గుండెమీదకు రెండు చేతుల్ని తెచ్చుకుని, పైకి తీసివేసే ప్రయత్నంలో విసిరిన చెయ్యి సరాసరి ముఖాన్ని తగిలింది. ఆ వెంటనే రత్తాలుకు కొండంత ధైర్య మొచ్చింది. పుంజుకున్న శక్తితో పెనుగులాడింది. కేక వేయటం ఆమె ఉద్దేశ్యంకాదు. అవతలఉన్న రెండో వ్యక్తినిమాత్రం నమ్మమని ఎవరు చెప్పారు?

పెనుగులాట తీవ్రంగా జరిగింది. చాప జర జరలాడింది. దగ్గరున్న వస్తువులు, చెంబులు ముంతలు నేలను దొర్లాయి. ఉయ్యాలలో పిల్లాడు కేరుమన్నాడు.

'రత్తాలూ!...రత్తాలూ !...ఏంటా అలజడీ?'

రత్తాలు నోరు తెరుద్దామనుకుంది.

అతను నోటిని మూశాడు.

గింజుకుంది రత్తాలు. ఏదో కేకవేసే ప్రయత్నంతో మూలిగింది. ఆ మూలుగే అవతలి వ్యక్తికి ధైర్య మిచ్చింది.

దీపం పెద్దదైంది. గదిలో మూడవ వ్యక్తి. రత్తాలును పట్టువిడిచి గదిలోనుండి అవతలికి పరుగెత్త చూచాడు. కాని అవతలి వ్యక్తి పట్టుకు దొరికిపోయాడు. వీపుమీద చరుపు చరిచి, మెడబట్టి పట్టుకుని 'న్నాయన్నా!...లా;...ఎవుడ్రా ... నివ్వు... ఒంటిగా ఉన్న...ఆడదాన్ని... న్నా...య్యా...లా! ...' కోపంతో రెండు చెంపలు వాయించాడు. సీతాపతి వళ్ల వెంట రక్తం రాసాగింది. చిరిగిన బట్టలతో లేచి నిల్చుని ఉయ్యాల్లోంచి పిల్లాడి నందుకుంది రత్తాలు.

నరిసి కోపం ఆగలేదు '...రత్తాలూ...ఆ కోటు జేబిలోది...తెయ్యే!...నాయాలా...ఈడి పాణాలు తోడెత్తా నియ్యాల...ఎల్లే!...'

రత్తాలు పిల్లవానిని గుండె కదుముకొని నిల్చుండిపోయింది సొమ్మసిల్లినట్టు పడిపోయాడు సీతాపతి. దయతల్చాడు నరిసి. నీళ్లు తెచ్చి ముఖాన్న చల్లాడు. 'చీర సుట్టుకోయే...బట్టలు సిరిగిపోనేదా?' ఆదేశించాడు రత్తాలుకి. కలా? నిజమా? అన్న ఆలోచనలో ఉన్న రత్తాలు పిల్లవానిని ఉయ్యాలలో వేసి చీర నందుకుని గది మూలాలకు పరుగెత్తింది. చిక్కుపడిన జుట్టును సర్దుకుంది. నరిసిగాడి కాళ్లు పట్టుకోవాలని ఉందామెకు మనసులో. కాని ఏదో నిస్సత్తువ ఆమెలో కదలలేక గోడకు చేరగిలాపడి ఉండిపోయింది రత్తాలు.

సీతాపతి కదిలాడు—మంచినీళ్లు తాగించాడు నరిసి. కళ్లు తెరిచాడు.

'ఈ రోజు శాన మంచిది. అందుకనే బతికినవు. ఆ కత్తి నీకోసరంకాదు—సెంద్రయ్య కోసరం—ఎల్లిపో! ఈడనుండ మాక—ఆడది కావలసివత్తే సంసార్ల కొంపల్లోకి రామాక...' ఆగాడు. సీతాపతి లేచి కూర్చున్నాడు. నరిసి తన ప్రసంగాన్ని పొడిగించాడు.

'రత్తాలూ!...నాను సెంద్రయ్య నెందుకు సంపాలనుకుంటన్ననో తెల్సా!...ఆడూ...ఇసంటోడే!... నాలుగు సంవత్సరాలు ఆడు లారీని నడిపి లాబాలు తెచ్చినను...నే లేనప్పుడు ఆడుకూడ ఈడి నాగే...!... నా మంగిని..! నా రకతం ఉడికిపోయింది...అనాడే ఆడిని సంపేవోడిని...కాని ఆడి పెళ్లం ముఖం సూసి...ఏటీ సెయ్యనేదు...కాని ఆడేటి సేసినడు?... ఆస్తి వాటా యియ్యాలొస్తదని తమ్మున్ని చంపి... గోనెలో మూటగట్టి—లారీలో సామాను మద్దెన ఏయించి—లారీలో సీటుక్రింద అయిదువేల రూపాయల నుంచి—పోలీసుల నా ఎనక ద్రోలి—లారీ నాపించి— సోదాచేసి—ఆ డబ్బుకోసరం—ఆ పసిబిడ్డను నానే సంపానని అందర్నీ నమ్మించి గొల్లుమన్నడు సెంద్రయ్య! నానేటి నేరం సెయ్యనేను—కాని ఏడేళ్ల జైలు పడి

నది—అదుమాత్తరం నా మంగిని ఏలుకుంటూ, ఆస్థి నంత తింటన్నడు...నానాడికేటి సేసేను?...నానేం దుకు జైలు కెల్లాల? నీవ్వే సెప్పు? దరమం నాయం—అంటే గిదేనా? -రత్తాలు!.. ఆ సెంద్రయ్యను సంపాల! అప్పుడే శాంతి—అందికనే రెండు మాసా ల్నుండి జైలిడిచి తిరగితన్నా! ... అరేయి! మగాడా! లెగరా! లెగిచి పారిపో! నీ పెల్లం ముఖం నాకు తెల్దు. కాని అది ఆడది. అంది కనే నిన్నిడిసి పెడ్తన్న!... లగెత్తు! ఆయిగ బతుకు' సీతాపతిని లేవదీసి ముందుకు నెట్టాడు.

సీతాపతి బట్టలేసికుని చేతి సంచీతో ముందుకు కదిలాడు. కదులుతున్న సీతాపతిని దీపపు వెలుగులో చూశాడు నరిసిగాడు. 'అరేయి! మగాడా! ఆగు!' సీతాపతి నాపాడు.

'నగరం ఊర్ల రాజారావుగారి కొచ్చేటోడివి గదా?' అడిగాడు. సీతాపతి అవునన్నట్టు తలూపాడు.

'ఇద్దరూ నేస్తులు గదా!'

అవునన్నట్టు తలూపాడు సీతాపతి.

'నాటకాలాడిస్తూ ... ఆడపిల్లల ఎంటేసికుని తిరుగుతూంటవుగదూ!...ఆ మద్దెన...నీ ఎనక ఒక ఆడదాయి తిరిగేది?...పాపం! ... ఇప్పుడేడుంది?... రాజారావుగారు మంచోడు...నీ సంగతి ఆదరమురాజు కెరికనేదు...నీవు గొప్పోషివని అంటడు...ఎళ్ళు!... ఇంకెప్పుడు ఆడదాయి జోలికిరావాక...' సలహానిచ్చి వదిలిపెట్టాడు నరిసి.

సీతాపతి గబగబా అవతలికి వెళ్ళిపోయాడు.

నరిసి గది అవతలికి కదిలాడు. రత్తాలు అతని వెనుకవెళ్ళి ఆతని కుర్చీకి దగ్గరగా నిల్చుని 'శానగండం గడిచినా దయ్యా ఇయ్యాల! నీవు రాకపోతే నానేట్టైపోదు నన్నా!' అంది.

నరిసిగాడు పెళ్లున నవ్వి అన్నాడు.

'రత్తాలూ!...నిన్ను సూస్తే, జాలేస్తుందే! నాను నిన్నేటిసేస్తానని బయమా? 'అన్నా' అంట న్నవు? రత్తాలూ! పైకొకమాట...లోన ఇంకోటి మనలాటోళ్లకి సేతకావే' కుర్చీలోంచి లేచి కోటు తొడుక్కోబోయాడు.

'అన్నా!...నీవు నిజంగా సెంద్రయ్య తమ్ముని సంపనేదా?' అడిగింది. తలఎత్తి రత్తాలు కళ్లలోకి చూశాడు. జాలిగ నవ్వి అన్నాడు

'రత్తాలూ! నాను నిజం చెప్పినా ఎవరూ నమ్మరే! కాని సత్తె ప్రమాణంగా నేనే పాపం ఎరగనే! సీతాపతిలాంటోడే సెంద్రయ్య! పాపకింద నీరు... నాతో నేస్తం కట్టినడు—లారీని తోలమన్నడు— కష్టార్జిమించిన డబ్బు దుపిలినడు - ఇంటికి రాక పోకలు సాగించినడు...సెంద్రయ్య మంచోడని నమ్మి నను నిజంగా మంగి శానమంచిది...అవాయకురాలు. దాని మనసు సెడగొట్టి దాన్ని సెడగొట్టి నా సంసారంల నిప్పులు పోసినడు. అట్టాంటి సెంద్రయ్యను ఇడిసి పెట్టాల్నా? సీతాపతీ అలాంటోడే...నాను సెంద్రయ్యను సంపాలను కోలే! మంగితో ఊరిడిసి పోదామనుకున్నా' కాని సెంద్రయ్య కుట్ర !...దొరికి పోనాను. నానే పాపం ఎరుగను...నీవు పసిబిడ్డ తల్లివి. నీ పాదాల సాక్షి. ఇపుడు మాత్తరం అడిని ఒదల్ను...అడిని సంపాల! అపుడు నిద్రపోవాల!' కత్తి నొకసారి తడిమి కోటు బొత్తాలు పెటు కున్నాడు నరిసి.

'ఊళ్లోకి నిజంగా పోతవా అన్నా?' భయ పడుతూ అడిగింది రత్తాలు. చిరాకుతో చూశాడు రత్తాలువైపు నరిసి. రత్తాలు అంది.

'ఊళ్లో అందరు నీ కెరిక. నిన్ను సూస్తే ఏ ఒక్కరూ ఒదల్రు! పైగ డబ్బిస్తరని అందరికి ఆస. నిన్ను పట్టియ్యానికి అందరు పోటిపడతన్నరు. అన్నా! నీవు మంచోడివి. నామాటిను...ఊర్లోకి పోక... నీ కాల మొక్కుత. ఎలుగు రాకముంగ లేయాడనుండొ చ్చినవో ఆడకేబో. సెంద్రయ్య కంటపడినవా నిన్ను బతకనీడు' చేతులు పట్టుకుంది రత్తాలు.

'రత్తాలూ!...రత్తాలూ!.. నివ్వుకూడ అడి మడిసివేనే, అడ్డిని సంపుతానని మీయందరి బాధ.

గాని నా మెడకు ఉచ్చుపడతా వుంటే ఏ ఒక్కరికీ బాదనేదు కదే! నా జీవితం పోయినా మీకేటి కాదు గదే! రత్తాలగా!...నాను మడిసినే! మడిసిని. నాలో సెడ్డతనముండదే! గాని అదెవ్వరినేటి సెయ్యదు. నాను రౌడీనే. గాని ఏ ఆడదాన్నీ సెరచనేదే! నాను తాగుబోతునే. గాని లారీనెక్కిన ఏ పొద్దూ తాగనేదే! సెంద్రయ్య నా బార్యను సెరిచినాడే. నా బతుకు ముక్కలు సేసినాడే! ఆడు బతకాల. నానుజైలు కెల్లాలి. గంతే గదూ! నరిసి కళ్లలో నీళ్లుబికాయి.

రత్తాలు అతని రెండు చేతులు పట్టుకుని

'కాదన్నా! నా మాటిను. ఊరంతా ఏకమైనరు నిన్నేటిసేసినా నీకు దిక్కెవురు? నా పానాలు కాపాడిన బగమంతుడివి. నీకేమైనా ఏడిసేది నానే! అన్నా' గాలీవాన తగ్గిపోనాది ఒర్సం అంతగ నేదు. ఎవురికీ కనపడక పారిపో అన్నా! నా మాటిను' అంటున్న రత్తాలుకి అంతలో ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చింది. గల్లాపెట్టె దగ్గరకు పరుగెత్తింది. పాత గుడ్డలో గల్లా పెట్టెని వలిపెంది. నోట్లు, చిల్లరను గుడ్డలోకట్టి 'అన్నా! గిది తీసికో! కర్సుపెట్టుకో! ఎల్లిపో అన్నా! నా మాటిను' మూటను అతని చేతిలో పెట్టి కళ్లనీళ్లు పెట్టుకుంది రత్తాలు.

నరసి కళ్లు తుడుచు కున్నాడు.

'రత్తాలూ!...లెగే...కళ్లనీళ్లు తుడుచుకో! నాలెల్లి పోతను లెయ్యే!...రత్తాలూ!...ఈ పైసలు నా కెందికే?......ఆడపిల్లవు......రయిక గుడ్డ కొనుక్కోయే!' అంటూ మూటను చేతిలోపెట్టి కుర్చీలో కూలబడ్డాడు నరిసి.

'కాల్సుకో అన్నా!' అంది రత్తాలు సిగరెట్ పెట్టెనందిస్తూ.

'ఒద్దులెయ్యే! నాకేటి వొద్దే!...కాని రత్తాలూ! నిన్ను నాను ఆదుకున్నందుకి నా పానాలు తీసినవే! నీ పేర్న సెంద్రయ్య సావు తప్పినది. సీతాపతీ అద్దుట్టమంతుడే! రత్తాలూ! ఈ అన్నను మర్చిపోకే! ఎల్తాను' అంటూ లేచాడు.

అంతలో వీధిలో ఎవరో వచ్చినట్లయింది.

'అన్నా! ఎవురో వచ్చినరు! ఆ పొయ్యి ఎనక దాక్కో' హెచ్చరించింది రత్తాలు నరిసి సర్దుకునే లోగా వీధి తలుపు తెరచుకుంది. నాలుగు టార్చిలైట్లు ఒక్కసారి వెలిగాయి. చెంద్రయ్యతోపాటున్న మరి నలుగురు మనుష్యులకు ముందుగా నిలబడి నరిసిని చూపుతున్నసీతాపతిని చూచి దిమ్మెరపోయింది రత్తాలు.

సీతాపతిని చూచి 'సీతాపతీ!' అంటూ కేక వేశాడు బాధగా నరిసి.

ముందుకు అడుగువేసిన నరిసిమీద ఒక్కసారి నాలుగు దుడ్డుకర్రలు పడ్డాయి.

నరిసి నేలకూలాడు.

రత్తాలు గొల్లుమంది.

ఆ తెల్లనారు ఝామున కొబ్బరితోటలో కూలిపోయిన కొబ్బరి చెట్టుక్రిందనున్న నరిసి కళేబరాన్ని ఊరంతా దర్శించింది.